

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหา“เงินเฟ้อ”นั้นหมายถึงราคาสินค้าปรับราคาสูงขึ้น ทำให้ผู้บริโภคหลาย ๆ คน หลาย ๆ ครอบครัว ต่างก็ต้องปรับตัวกัน รััดเข็มขัด เงินที่เคยมีอยู่ ก็เริ่มซื้อของได้น้อยลง เกิดผลกระทบต่อประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้น้อยมาก ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนมากจะหมดไปกับรายการสินค้าต่าง ๆ ที่กำลังเพิ่มขึ้นนี้ ดังนั้นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง มีความยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นนั้นจะต้องพยายามให้ประชาชนพึ่งตนเองช่วยตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้พอมีพอกิน โดยเฉพาะอาหารและที่อยู่อาศัย ส่วนที่ไม่สามารถผลิตเองได้ก็แลกเปลี่ยนหรือซื้อจากภายนอกบ้าง แต่ควรซื้อหรือใช้ของจากที่ผลิตได้เองในท้องถิ่นหรือในประเทศมากที่สุด พยายามก่อนนี้ให้น้อยที่สุด ควรใช้ชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และพอใจในสิ่งได้รับมาโดยชอบธรรม ไม่ฟุ้งเฟ้อ เพื่อให้รายจ่ายไม่เกินกว่ารายรับ

จากปัญหาดังกล่าวได้นำแนวทางในการบริหารจัดการรายรับและรายจ่ายในครัวเรือนให้เกิดความสมดุลจากการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยต้องการให้ประชาชนสามารถนำข้อมูลรายรับและรายจ่ายในครัวเรือนที่บันทึกมาวิเคราะห์ในการวางแผนการใช้จ่ายเงิน พยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อให้รายจ่ายไม่เกินรายรับ และหาช่องทางในการมีอาชีพหรือรายได้เสริม พยายามก่อนนี้ให้น้อยที่สุดและควรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พอใจในสิ่งได้รับมาโดยชอบธรรม ไม่ฟุ้งเฟ้อ กินอยู่อย่างพอเพียง ประชาชนมีจิตชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีเงินเหลือเก็บออมในอนาคตต่อไปตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพราะว่าประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีความรู้ค่อนข้างน้อย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีความสำคัญยิ่ง ที่จะทำให้ครัวเรือนมีระเบียบ ทุกคนรู้ถึงที่มาของรายรับและรายจ่าย ทำให้รู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงินให้มีความพอดี เหลือไว้พอใช้และเก็บออม รวมทั้งมีการวางแผนอนาคตที่ดีของชีวิต ตลอดจนผู้วิจัยมีความต้องการที่จะพัฒนาให้ตำบลนาบ่อคำเป็นชุมชนต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาทางการบัญชี ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับประชาชนที่สนใจและผู้นำชุมชนที่ต้องการพัฒนาชุมชนของตนเอง และเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้นำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อให้ประชาชนสามารถวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายของตนเองได้
4. เพื่อให้ประชาชนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลดลงได้

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของเนื้อหา

ศึกษาเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน การวิเคราะห์รายรับรายจ่ายจากการจัดบันทึก การวางแผนการใช้จ่ายเงิน ตลอดจนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของประชาชน และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ขอบเขตของแหล่งข้อมูล

เพื่อศึกษาประชาชนเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้เกิดความสมดุลระหว่างรายรับกับรายจ่าย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2555 ถึง เดือนธันวาคม 2555 ศึกษาข้อมูล เรื่องความสามารถวิเคราะห์รายการ ข้อมูลด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายในครัวเรือน วิธีการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น การหาช่องทางการเพิ่มรายได้ และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ขอบเขตของตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการบันทึกบัญชีครัวเรือน เช่น ความสามารถในการวิเคราะห์รายรับรายจ่าย การนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน เป็นต้น

ขอบเขตของพื้นที่

พื้นที่ที่ดำเนินการ คือ ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 22 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1	บ้านนาบ่อคำ	หมู่ที่ 12	บ้านหนองนกระทา
หมู่ที่ 2	บ้านหนองปั้งไก่อ	หมู่ที่ 13	บ้านมอเจริญ
หมู่ที่ 3	บ้านแม่ธารีนอก	หมู่ที่ 14	บ้านป่าแดง
หมู่ที่ 4	บ้านหนองกอง	หมู่ที่ 15	บ้านท่าเสากระโดง
หมู่ที่ 5	บ้านแม่ธานี	หมู่ที่ 16	บ้านใหม่นาบ่อคำ
หมู่ที่ 6	บ้านปางขนุน	หมู่ที่ 17	บ้านเขาแก้วสวรรค์
หมู่ที่ 7	บ้านศรีไกรลาศ	หมู่ที่ 18	บ้านเด่นแก้วพัฒนา
หมู่ที่ 8	บ้านท่าระแนะ	หมู่ที่ 19	บ้านศาลาโป่งแดง
หมู่ที่ 9	บ้านเขาวังเยี่ยม	หมู่ที่ 20	บ้านดอนพัฒนา
หมู่ที่ 10	บ้านหนองกองเหนือ	หมู่ที่ 21	บ้านเนินสว่าง
หมู่ที่ 11	บ้านลานศิลา	หมู่ที่ 22	บ้านสร้อยสุวรรณ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน และสามารถจดบันทึกได้อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีการวางแผนก่อนการใช้จ่ายเงิน สามารถวิเคราะห์รายรับรายจ่ายเพื่อให้เกิดความสมดุล พยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และหาช่องทางในการมีอาชีพหรือรายได้เสริม พยายามก่อกำหนดให้น้อยลง โดยการนำหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในการใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบพอเพียง พอประมาณ สมเหตุสมผล
2. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ประชาชนในชุมชนเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การบัญชี** หมายถึง การเก็บรวบรวม บันทึก จำแนกให้เป็นหมวดหมู่ และสรุปผลที่สำคัญในรูปตัวเงิน รายการ และเหตุการณ์ต่างๆซึ่งเกี่ยวข้องกับการเงิน รวมทั้งการแปลความหมายของผลการปฏิบัติงานดังกล่าวด้วย
2. **การจัดทำบัญชีครัวเรือน** หมายถึง การรวบรวมจดบันทึกข้อมูลรายรับในครัวเรือนที่เกิดขึ้น เช่น บันทึกจำนวนเงินที่ได้ในช่องรายการรายรับ แหล่งที่มาของรายรับว่าเป็นรายรับจากการประกอบอาชีพ หรือรายรับอื่น ๆ ส่วนรายจ่ายมีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพ กับรายจ่ายในครัวเรือน พร้อมทั้งรวมผลสิ้นเดือนว่ารายรับกับรายจ่ายมีทั้งหมดเท่าไร และนำมาสรุปว่ารายรับสูงหรือต่ำกว่ารายจ่าย
3. **การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม** หมายถึง การควบคุมหรือลดการกระทำที่ไม่พึงประสงค์หรือเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีออกโดยการควบคุมตนเองนั้นเราสามารถนำเอาเทคนิคต่าง ๆ มาช่วยในการควบคุมหรือการแสดงออก
4. **พฤติกรรมค่าใช้จ่าย** หมายถึง การกระทำการวางแผนการใช้จ่ายเงินในครัวเรือนว่ามีรายจ่ายอะไรบ้าง จ่ายเท่าไร รายการใดจ่ายน้อย รายการใดจ่ายมาก